

Spa, doftljus eller en bok?

Här är bästa julklapparna
– enligt stjärnorna

AI SOM SKILSMÄSSOCOACH

Kan vi prompta
bort bråken?

BYT MÅSTEN MOT MYS

Så gör du julen
lättare & billigare

”Varför var jag så
elak mot min man?”

EXPERTEN SVARAR

SOLDAT-SÄKRA DITT PSYKE

Operation: Inre lugn

AMELIA TESTAR FÄRGANALYS

Hitta dina wow-färger!

- ★ Plaggen som lyfter dig
- ★ Expertens bästa tips
- ★ Vilken årstid är du?

Julia
Frändfors
livsfilosofi:
– TA EN
TRE OCH
HÅLL
KÄFT!

AMELIA 17 2025 - STRÅLA I DIN SÄSONG

TIDSAM 0806-17

17

NR 17/2025

75 KR
FINLAND 9 EUR
(INKL. MOMS)

RETURVECKA 49

AMELIA AVSLÖJAR
Glesbygdens
sexhemlis

Barnen som försvann

Barn som kidnappats från sina föräldrar, tvättade identiteter, stora pengar. Den svenska adoptionsskandalen närmar sig sin kulmen – bör Sverige helt stoppa utlandsadoptioner? Marta Söderberg är en av alla barn som blev bortrövade och skickade till Sverige. – Jag har blivit berövad min kulturella härkomst, säger hon. Här är Martas historia.

AV MADELEINE JOSTEDT ULRICI
FOTO: PRIVAT, EMELIE ASPLUND
ILLUSTRATION: SHUTTERSTOCK

Den chilenska ursprungsbefolkningen mapuche, många hemmahörande i Temuco, drabbades hårt av adoptionshärvan.

Debatten kring internationella adoptioner har rasat i många år i Sverige.

Marta var bara tre år när hon kom till Sverige från Chile.

Adoptionsskandalen i 4 punkter

1 Tvättade identiteter. DN avslöjar våren 2021 att tusentals barn från bland annat Sydkorea, Kina, Sri Lanka och Chile kom till Sverige med berättelser som inte stämde överens med verkligheten. Deras identiteter hade blivit tvättade.

2 Stulna barn. Föräldrar i bland annat Colombia, Chile och Kina vittnar om hur deras barn blivit bortförda från daghem, sjukhus och sina egna hem. Några har fått sina barn falskt dödförklarade vid födseln. Kriminella ligor bestående av sjukhuspersonal, jurister, poliser och statstjänstemän har identifierat fattiga, gravida kvinnor utan socialt skyddsnät – och stulit deras barn för att tjäna pengar.

3 Tidiga varningstecken. Redan på 1970-talet fick svenska regeringen uppgifter om barnhandel och korruption i stora adoptionsländer. Även 1997 fick regeringen liknande information i 11 av 17 undersökta adoptionsländer.

4 Ulf Kristersson fick larm om barnhandel. Mellan 2003 och 2005 var Ulf Kristersson ordförande i Adoptionscentrum. Han fick enligt Adoptionscentrums dåvarande informationsansvarige veta att barn hade stulits från kinesiska barnhem och sålts till barnlösa par.

● Hösten 1983 kommer en liten flicka till Sverige från Chile. Hon är tre år och fyra månader och har tre syskon som hon frågar efter. Vad som har hänt mamma och pappa vet hon inte.

Samtidigt står paret **Söderberg**, båda jurister från Göteborg, och väntar på Arlanda. De är bara två av många förväntansfulla adoptivföräldrar på plats, med hjärtat fullt av kärlek och längtan. Ingen av dem har någon aning om vad de har gett sig in på.

Den lilla flickan heter **Marta**.

– Jag vägrade byta namn. Det är jag glad för. När jag inser vidden av den identitetsmanipulation jag utsatts för, och att allt jag känt till har varit påhitat, är varje bit sanning viktig att hålla fast vid, säger Marta Söderberg.

För många i Sverige kom kallduschen

våren 2021 efter Dagens Nyheters granskning "Barn till varje pris". Upprinnelsen var att fler och fler adopterade från olika länder upptäckte oroväckande detaljer när de grävde i sitt förflutna. Nu ville de ha svar... och det fick de. Granskningen visade bland annat att barn kidnappats och sålts för stora pengar via falska papper – ofta utan de biologiska föräldrarnas vetskap. Gemensamt för många drabbade var att de kommit till Sverige via adoptionsförmedlingen Adoptionscentrum. Avslöjandet ledde till en tre år lång utredning som presenterades av regeringen i juni 2025. Slutsatsen? Att adopterades mänskliga rättigheter har kränkts och att Sverige helt bör sluta med internationella adoptioner.

Själv kände Marta Söderberg att

något inte stod helt rätt till långt innan hon fick några egentliga bevis.

– Det var tydligt att jag var traumatiserad från start – jag var ju inte så liten när jag kom. Jag sov inte den första tiden, så jag fick sömnmedel. Jag var livrädd för mörka bilar och uniformerade människor. Det var inte så konstigt, har jag insett, när man kom från Chile vid den tiden.

1973, tio år innan Marta landade på Arlanda, hade diktatorn Augusto Pinochet tagit makten i landet genom en statskupp. Antalet adoptioner från Chile till Sverige ökade kraftigt, och enligt DN:s granskning kom samman- >>

"Jag var traumatiserad från start."

forts lagt 917 barn till Sverige bara under andra halvan av 1970-talet.

När Marta var 13 år började hon må riktigt dåligt. Hon uppskattar att hon bodde på mellan 15 och 17 olika institutioner inom ungdomsvården fram tills hon blev myndig.

Först 2019 började bitarna falla på plats, i samband med att hon väntade sitt andra barn. På tv hörde hon om en brottsutredning i Chile, där det konstaterades att barn under flera decennier stulits under organiserade former. Vissa bara några veckor

”Jag hade två, tre olika identiteter.”

gamla. Marta kände också igen namn på misstänkta personer som nämndes i programmet.

– Jag insåg att ”fan, det är de som nämns i mina papper”. Det slog till extra hårt på något sätt eftersom jag själv var gravid.

I Chile står hon fortfarande skriven på en adress som ska ha varit ett slags knutpunkt för tvivelaktiga adoptioner.

– Jag insåg också att jag har två, möjligen tre, olika identiteter i Chile med olika födelseår. Det finns inget samtycke från min biologiska mamma – hon har raderats helt från mina dokument. Det är omöjligt att få veta vad som hände eftersom alla papper är falska.

En särskilt drabbad grupp var ursprungsbefolkningen mapuche, många med hemvist i Temuco i mellersta Chile. I DN:s granskning framkommer att det i barnens akter står påhittade berättelser om varför de blivit lämnade för adoption. I flera fall har barnen dödförklarats redan vid födseln, men föräldrarna har varken fått se eller begrava dem. I andra fall har föräldrar lämnat sina barn på förskolan före jobbet, för att aldrig få se dem igen. I efterhand har Marta Söderberg förstått att även hon tillhör denna grupp.

– Det är så himla nytt och jag vet inte riktigt hur jag ska ställa mig till det. Jag tittar på bilder, det väcker jättemycket frågor och tankar, för jag inser ju att jag även blivit berövad min kulturella härkomst. Det väcker en sorg till.

Martas två äldre adoptivsyskon, även de med ursprung i Chile, är ett biologiskt syskonpar. I deras fall verkar pappren vara i sin ordning. Och det är viktigt att även förstå adoptivföräldrarnas situation, tycker Marta.

– Många har säkert känt sig ankla-

gade. De har heller inte getts möjligheten att förbereda sig eller att möta adopterade på ett bra sätt. I stället för att förklara för dem från början att det här kan bli tufft så har man fokuserat på att ge barnlångtande föräldrar ett barn. De har också blivit lurade.

Med hjälp av en chilensk organisation, som arbetar för att hjälpa familjer att återförenas, har Marta lyckats spåra två av sina syskon. Men traumat är i högsta grad levande för dem alla och sanningen inte alltid en garanti för läkning.

– Folk frågar ofta ”Har du inte tänkt söka upp din familj?”, men de förstår inte vad de frågar. Ibland öppnar sanningen ett sår som aldrig läker.

I regeringens utredning rekomen-

deras bland annat utökat samtalsstöd, resebidrag för att kunna besöka ursprungsländerna och en offentlig ursäkt till de drabbade. Men Marta Söderberg, som även suttit med i remissgruppen för utredningen, menar att det behövs kraftfullare insatser.

– Det behövs konkreta åtgärder för hur man ska få rättslig hjälp och upprättelse. I Chile är man tydlig – det här är trafficking och det vi har utsatts för är brottsligt. Jag hade önskat samma syn på det i Sverige.

– Man behöver även förstå att ett samtalsstöd kan göra mer skada än nytta om det inte anpassas efter den här gruppens särskilda behov. Och att ett resebidrag måste räcka längre än till Norge, rent ekonomiskt.

MARTA SÖDERBERG

Ålder: 45.

Bor: Utanför Kungsbacka.

Familj: Man, två söner, 9 och 5 år, och katterna Zickan och Zurri.

Gör: Är författare.

Aktuell: Med ungdomsboken "Främlingskameleont" (Bonnier Carlsen).

Marta går i dag i traumaterapi för att bearbeta sin uppväxt.

I dag går Marta kontinuerligt i traumaterapi och får bra hjälp av psykolog och vården. En del av läkeprocessen har kommit med skrivandet, inte minst hennes senaste bok "Främlingskameleont", som kretsar kring tonåringen Miriam som upptäcker att hennes adoption inte gått rätt till.

– Att vara adopterad är inget jag har fått hjälp med, eftersom det inte setts som något trauma. Det var inte förrän jag var 43 som jag fick terapi och började förstå mig själv och varför jag gärna skriver för en yngre publik, säger Marta.

– Jag fick aldrig något språk för det allra värsta, så jag ger mina tonåringar ett. I skrivandet kan jag ge mina karaktärer allt som jag själv

saknade: fakta, insikt och läkande.

Från att ha haft en ganska turbulent ungdomstid har Marta och hennes adoptivmamma kommit varandra nära. De bor grannar och gillar att pussla tillsammans. Mamma har läst varje kapitel i "Främlingskameleont" och de har samtalat intensivt om både boken och allt som legat till grund för den.

– Det har varit jobbigt för henne, men det har också varit bra för oss, berättar Marta.

Anna Singer, jurist och särskild utredare i Adoptionskommissionen, rekommenderar att verksamhet med internationell adoption ska upphöra i Sverige. Vad tänker du?

– Jag lutar mer och mer åt att hålla med om ett totalförbud. Man har för-

Sverige – först och störst

På 1950-talet blev svenska hjälparbetare i Sydkorea pionjärer inom internationell adoption då de adopterade barn efter Koreakriget. På 1970-talet stiftade riksdagen en lag som förflyttade adoptionsbeslutet från ursprungsländerna till svenska tingsrätter, vilket fick antalet adoptioner att skjuta i höjden. Sverige har adopterat från en majoritet av världens nationer och var först med organiserade adoptioner från Kina.

I Sverige finns två auktoriserade adoptionsförmedlingar: Adoptionscentrum och Barnen framför allt. BFA har beslutat att avveckla sin verksamhet och tar inte längre emot ansökningar om adoption. Över 25 000 barn har kommit till Sverige via Adoptionscentrum, som grundades år 1969 och är den största adoptionsorganisationen i Sverige. De har förmedlat adoptioner från ett 60-tal länder.

Adoptionsläget i andra länder

- Norge har en pågående utredning, likt den som presenterades i juni i Sverige.
- I Danmark har adoptionsorganisationerna lagt ner sin verksamhet och flyttat över ansvaret till en särskild myndighet, det samma gäller för Belgien.
- Nederländerna och Schweiz har beslutat om avveckling av internationell adoptionsförmedling.
- Sydkorea håller på att avveckla sin förmedling av barn för internationell adoption.
- Kina har avvecklat sin förmedling av barn för internationell adoption.

sökt med bättre lagstiftning och ökad insyn i decennier. Jag tror inte att man kommer att lyckas med det. Det här är verksamheter som är svåra att kontrollera och det finns ekonomiska incitament för att det ska ske oegentligheter.

– Utifrån ett barnperspektiv är det något man aldrig kan godkänna. Däremot är jag för inrikes adoptioner, här är allt så väldokumenterat att det borde kunna ske på ett bra sätt. ●

"Det är ett öppet sår som aldrig läker."

"INGA FLER ADOPTIONER" >>>

UTREDAREN

– Inte en hållbar lösning för att skydda barn

FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

● **Anna Singer**, dekan på Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet och professor i civilrätt, har lett Adoptionskommissionen – regeringens utredning om

fusk och oegentligheter inom internationell adoptionsverksamhet i Sverige. Utredningen presenterades i början av juni.

Du rekommenderar att internationell adaption ska avvecklas i Sverige. Varför?

– Man måste vara säker på att alla andra möjligheter är uttömda – och man måste veta att det går rätt till i ursprungsländerna. Risken är stor att barnen kommer in i system där det inte gör det. I dag, med en ökad respekt för barns rättigheter,

kan vi inte acceptera sådana nivåer av risk som verksamheten är och har varit förknippad med. Internationell adoptionsförmedling är inte en hållbar lösning för att skydda barn som grupp.

Utredningen föreslår bland annat tolv stödsamtal och en offentlig ursäkt till de drabbade barnen. Räcker det?

– Vi har försökt vara strategiska och presenterar ett oerhört noggrant förslag men har inte haft möjlighet att gå ner på detaljnivå. Vissa kommer att behöva mer hjälp, andra ingen alls. Det viktiga är att vi får på plats ett resurscentrum där rätt kompetens kan möta de behov som finns. En offentlig ursäkt kan förhoppningsvis ge de drabbade personerna en bekräftelse på att det de har utstått är fel.

Marta Söderberg, som själv blev felaktigt

adopterad, efterlyser juridiska åtgärder för att få upprättelse. Vad tänker ni där?

– I utredningen föreslås inte juridiska åtgärder, det ingick inte i mitt uppdrag. Vi föreslår däremot att det ska finnas hjälp med att eftersöka sina rötter. Om det visar sig att det har förekommit oegentligheter får eventuella åtgärder avgöras i det enskilda fallet, men utredningen säger inte något om det.

Utredningen har legat ute på remiss fram till den 6 oktober, där olika instanser haft möjlighet att komma med synpunkter. I skrivande stund har regeringen inte fattat något beslut.

– Jag hoppas och tror att man blir tvungen att fatta åtminstone några beslut ganska snart. Men det kan ta lång tid, regeringen har ingen deadline. ●

MINISTERN

– Tar uppgifterna på största allvar

● Våren 2021 tillsatte dåvarande socialministern **Lena Hallengren (S)** en utredning för att granska Sveriges adoptionsverksamhet. I dag ligger ärendet på socialminister **Camilla Waltersson Grönvalls (M)** bord.

FOTO: LARS SCHRÖDER/TT

Hon meddelar, via sin press talesperson, att hon ”ser fram emot att ta del av synpunkterna i denna viktiga fråga”.

”De uppgifter om oegentligheter som framkommit inom ramen för kommissionens arbete är oroväckande. Jag och regeringen tar uppgifterna på största allvar. Regeringen analyserar just nu kommissionens slutsatser och förslag och väntar på att få ta del av remissinstansernas synpunkter. Först därefter kommer regeringen att ta ställning till utredarens förslag.” ●

ADOPTIONSCENTRUM

– Vi välkomnar förbättringar

FOTO: ADOPTIONSCENTRUM

● **Anna Taxell** är verksamhetschef på Adoptionscentrum, vars adoptionsförmedling hamnat i centrum för granskningen.

Vad har ni för tankar kring det som uppdragets i regeringens utredning?

– Vi blir oerhört bestörta av berättelser om biologiska mammor som uttrycker att de blivit bestulna på sina barn. Vi har, precis som alla andra, litat på de system som våra svenska myndigheter, och myndigheter i ursprungsländerna, har bedömt som rättssäkra.

Hur ställer ni er till utredningens slutsatser och förslag?

– Vi tycker att det vore olyckligt om

den reglerade internationella adoptionsverksamhet som bedrivs i dag stoppas, med hänvisning till att man nu funnit brister i verksamheten som bedrevs för 40–50 år sedan. I dag utreds möjligheten till en ny familj i ursprunglandet grundligt innan en internationell adoption kan bli aktuell. En internationell adoption är den absolut sista chansen för ett barn att få en ny permanent familj.

Vilka är era förhoppningar inför framtiden?

– Vi välkomna att våra beslutsfattare ser över och förbättrar regleringen så att ett barn som inte kan växa upp i sin ursprungsfamilj ändå kan få en ny permanent familj. Vi vill såklart gärna vara en del av detta arbete och bidra med den långa erfarenhet och kunskap som vi har på det här området. ●

Hit kan du som adopterad vända dig

● Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. Om du misstänker eller har uppgifter om oegentligheter i samband med internationell adoption. Informationen riktar sig till dig som adopterad, adoptivför-

älder eller som på olika sätt arbetar med adopterade och adopterades familjer. mfof.se/internationella-adoptioner
● Apoteksgården erbjuder adoptionsspecifikt kostnads-

fritt samtalsstöd. www.adopterad.com

● Adopterade.se samlar en lista över svenska föreningar, nätverk och organisationer som är till för adopterade personer. adopterade.se

● Adoptiva är en privat psykologmottagning som har specialiserat sig på adoptionsrelaterad problematik. Erbjuder bland annat psykoterapi och familjerådgivning. adoptiva.se